

HET VADERSBOEK VAN DE SINAI

door Dimitrios G. Tsames

Orthodoxe Kloosters Moeder Gods,
te Trazegnies & te Pervijze

Gozalov Books

Oorspronkelijk uitgegeven onder de titel:

To Gerontikon tou Sina,

door het Heilige Klooster
van de Berg Sinäi-waarop-God-gewandeld-heeft;
Thessalonika 1991, 2e druk.

Vertaald door M. Theodora Portaitissida

© Gozalov Books 2012

Orthodox Klooster Moeder Gods, Troosteres der Be-
droefden, Pervijze

ISBN 978-90-79889-32-7

De huidige uitgave is de vrucht van de samenwerking tussen de monialen van het klooster “Moeder Gods Portaitissa”, gewijd aan de Moeder Gods van Ivirion, en de monniken van het klooster “Moeder Gods, Troosteres der Bedroefden, in België.

Het boek, dat een rijke diversiteit bevat, verhaalt vooral het leven van de Vaders die geleefd hebben in de omgeving of binnen de muren van het grote klooster van de heilige berg waarop God verschenen is en de wet gegeven heeft aan het Hebreeuwse volk. Men vindt er treffende feiten uit hun leven, evenals de raadgevingen die ze gegeven hebben in woord en in daad. Het martelaarschap van de heiligen Galaktion en Episteme wordt in detail verhaald en raakt het hart door zijn innerlijke schoonheid.

Men vindt er de grote Vaders die de geschiedenis van het monnikenwezen van de Universele Kerk hebben beïnvloed, zoals de H. Gregorios de Sinaiet, de H. Johannes Klimakos, de H. Nilos en nog anderen.

De hoofdstukken van de H. Filotheos over de soberheid van de ziel dringen binnen in het innerlijke van de mens en roepen op tot een werkelijke bekering. De redevoeringen van de H. Hesychios de Priester leren ons het belang ontdekken van de geestelijke waakzaamheid: ze openen voor ons de poorten van het vurige gebed en tonen ons de weg die wij moeten gaan om die heilige poorten te bereiken.

Ik ben er diep van overtuigd dat, dankzij de toekomstige samenwerking tussen deze beide kloosters gewijd aan de Alheilige Moeder Gods, velen het geestelijk leven en het getuigenis van de Vaders van Christus' Kerk zullen kunnen ontdekken en hun kennis ervan verdiepen.

Brussel, 12 februari 2002,
Feest van de Heilige Alexis van Moskou

+ *Simon*
Aartsbisschop van Brussel

INLEIDING

Bloemlezingen met spreuken, verhalen, anecdotes, wonderen en details uit het leven van de asketen begonnen in Egypte al in de vierde eeuw te verschijnen. Binnen korte tijd kenden zij een grote verspreiding en zij werden, met de Heilige Schrift, de bij het volk meest geliefde literatuur, want het waren ook de meest toegankelijke en praktische verklarende commentaren op het woord van God.

Inderdaad verklaarden de daden en de woorden van de woestijnvaders (van de oudvaders of abba's, zoals ze meestal genoemd worden) de christelijke boodschap op een eenvoudige en levendige wijze, die de essentie is van de diepe ervaring van de vaders door hun mede-gekruisigd zijn en hun mede-opstanding met Christus. Zij tonen hoe het woord van God tot uitdrukking kan worden gebracht en kan worden geleefd te midden van de problemen en kleinigheden van het dagelijkse leven. Zo wordt de verschijning van het eeuwig Koninkrijk van Christus niet op een abstracte of theoretische wijze geopenbaard, maar op een concrete plaats en tijd. Op die manier wordt de waarheid van Christus actueel, levendig en begrijpelijk.

De onderrichtingen van de woestijnvaders vormen geen georganiseerd 'ethisch' systeem, en zijn evenmin lessen in de gebruikelijke zin van het woord. Vragen die hen gesteld werden met betrekking tot verschillende geestelijke onderwerpen beantwoordden de vaders met een korte spreuk, met een verhaal, met een daad, met een wonder, of ook wel met zwijgen. Zij getuigen alle van de grote inspanning van de geestelijke mens om 'Gods geest' tot uitdrukking te brengen. Daarom treedt hij iedere gespreksgenoot met dezelfde oprechte eerbied tegemoet en de op de persoon afgestemde antwoorden die hij geeft, gelden voor mensen van alle tijden.

De antwoorden van de woestijnvaders en de betreffende stichtende verhalen dwingen de vrager niet tot aanvaarding of aanpassing. De vaders proberen niet de mensen op een hinderlijke manier te overtuigen, maar stellen op een eenvoudige wijze met hun voorbeeld het geloof voor, en wachten op de groei van het zaad van de waarheid, dat zij ook zelf helpen planten en opkweken in de zielen van de mensen, uitsluitend en alleen door 'God Die de groei geeft' (1 Kor. 3, 7).

Een ander fundamenteel kenmerk van deze bloemlezingen is dat de woorden van de vaders geformuleerd zijn met een evangelische eenvoud, helderheid en bondigheid, met als gevolg dat zij onmiddellijk door iedereen begrepen worden en gemakkelijk in het geheugen blijven. Op die manier verdiept iedereen zich op evenredige wijze, wordt hij zonder dwang geleid naar zijn eigen conclusies en neemt hij zelf zijn beslissingen, die zijn eigen leven vorm zullen geven.

Deze bloemlezingen zijn onder verschillende benamingen bekend: Vaderspreuken, Gerontikon, Boek van de Oudvaders, Woorden van de heilige Vaders, Paradijs van de Vaders, Vadersboek (Paterikon), Weide, Verhalen, Geschiedenissen, e.a.

De eerst benaming is de oudste. De spreuk was in de oorspronkelijke betekenis een eenvoudige en bondige zin in de vorm van een epigram, ter afsluiting van een meestal korte dialoog tussen de charismatisch begenadigde kluizenaar en de leerling die hem een vraag stelt.

De eerste spreuken van de woestijnvaders verschenen vanaf het begin van de 4e eeuw in de mondelinge Egyptische overlevering en hadden vooral betrekking op de kluizenaars van Nitrië, de Sketis en de Cellen van Egypte. De eenvoud en de levendigheid van de spreuken zijn voldoende bewaard gebleven in de Griekse vertaling van de 6e eeuw, toen de namen van de vaders in alfabetische volgorde werden gerangschikt.

Vanaf het midden van de 5e eeuw echter begon het authentieke karakter van de oorspronkelijke vaderspreuken verloren te raken, voornamelijk om twee redenen: 1) Met de ontwikkeling van de

kerkelijke organisatie verloor het monnikendom in grote mate zijn oorspronkelijke onafhankelijkheid, vooral daar het 4e Oecumenische Concilie (Canon 4) besliste dat de monniken onder de autoriteit van de bisschoppen vallen. De kerkelijke overheid bevoordeelde natuurlijk de georganiseerde monastieke centra boven het kluizenaarschap, dat als charismatisch verschijnsel niet georganiseerd kon worden en dat daarom beperkte vooruitzichten had voor een onafhankelijk bestaan. De neiging van de kerkelijke overheid om het kluizenaarschap onder haar controle te brengen, betekende onvermijdelijk de beperking en de afschaffing ervan. 2) De aanzienlijke stijging van het educatieve peil van de monniken, vooral vanaf het begin van de 5e eeuw, en het versterkte bezig zijn met dogmatische onderwerpen als gevolg van de ketterijen, moedigde niet aan tot spontane en enthousiaste uitingen. De spreuk van de eerste eeuwen, met zijn eenvoudige taal en praktische inhoud, werd steeds meer vervangen door de uitgewerkte 'theologische' spreuk. Het verschil blijkt duidelijk wanneer men de spreuken van bijvoorbeeld Silvanos en Sisoës vergelijkt met de spreuken van Nilos.

Met het verstrijken van de tijd werden de bekende verzamelingen spreuken uitgebreid, terwijl ook nieuwe werden geschreven, die verhaalden over beroemde asketen uit diverse streken¹ of over asketen uit een bepaald, met name genoemd gebied².

Vanaf het midden van de 5e eeuw werd de plaats van de spreuken ingenomen door nieuwe soorten, die beter beantwoordden aan de geestelijke behoeften van de gelovigen na de definitieve overheersing van het Christendom. Dergelijke nieuwe vormen zijn de verzamelingen met stichtelijke verhalen en wonderen, uittreksels van Levens en Gesprekken van de Vaders, Synaxaria e.d. Ten slotte verschenen er ook bloemlezingen met alle hiervoor genoemde soorten verhalen met een thematische indeling van de inhoud, zoals bijvoorbeeld de verzameling van Paulos Evergetinos (†16-4-1054), Verzameling Godsprekende woorden en onderrichtingen van de Goddragende en heilige Vaders, een werk dat geschreven werd in 1048.

De bloemlezingen die ook de Sinai-vaders omvatten zijn de volgende:

a) Vaderspreuken

Deze anonieme bloemlezing omvat uitspraken, wonderen, anecdoten en voorvallen van de beroemde vaders van de Egyptische woestijn en van de Sinai, die leefden in de 4e en 5e eeuw. Ze kwam in het Grieks waarschijnlijk in het begin van de 6e eeuw in omloop, en schijnt eerder te hebben bestaan in de mondelinge Egyptische overlevering.

Er zijn twee basissoorten Spreuken, de alfabetische en de systematische. In de eerste soort staan de namen van de Vaders in alfabetische volgorde met hun spreuken, vanaf Antonios de Grote tot abba Oor. Daarna zijn de spreuken van de anonieme kluzenaars opgenomen.

In de systematische variant is de stof onderverdeeld in een serie van 21 hoofdstukken, die handelen over de verschillende belangrijke thema's in het christelijke leven, zoals bijvoorbeeld hesychia, rouwmoedigheid, onthouding, bezitloosheid, gebed, gehoorzaamheid en deemoed, geduld en onderscheidingsvermogen, liefde en nuchterheid enz.

De Vaderspreuken werden in 1677 uitgegeven door J.B. Cotelier. Ze werden vervolgens vertaald in het Latijn, het Syrisch, het Koptisch, het Armeens, het Slavisch en in verschillende andere Europese talen.

b) Philotheos Historia

Rond 444 schreef Theodoretos Kyrou het werk Philotheos Historia of De asketische levenswijze, dat de levens verhaalt van 31 asketen (28 mannen en 3 vrouwen) uit het gebied van Antiochië. In de eerste twintig hoofdstukken gaat het om levens van reeds gestorven asketen, in de overige hoofdstukken over asketen die nog leefden, en Theodoretos had de meeste ervan persoonlijk ontmoet.

c) De geestelijke weide of de Weide

De schrijver van dit beroemde werk is Johannes Moschos, die leefde in de 7e eeuw. Samen met Sofronios de Wijze bezocht hij Palestina, Egypte, de Sinai, Cyprus, Syrië en nog andere plaatsen. Door deze bezoeken en zijn bekendheid met de asketen, bracht Moschos belangrijk materiaal bijeen over het leven van de woestijnvaders.

De Weide kende een grote verbreiding en werd vertaald in Slavische en westerse talen, en in het Latijn. Het werk bevat stichtende verhalen en een schat aan biografische gegevens over bekende en onbekende monniken. De handschriften geven geen duidelijkheid over de hoeveelheid hoofdstukken die het werk bevatte.

Alhoewel de Vaderspreuken, de Philotheos Historia en de Weide ook de Sinai-vaders omvatten, zijn er drie werken die uitsluitend gaan over de Sinaiëten. Deze zijn:

1) Verhaal over de door de barbaren doodgeslagen heilige Vaders van de berg Sinai en van Raïthoe

In dit verhaal staat dat de schrijver de Egyptische monnik Ammonias is en dat het in het Grieks is vertaald door de priester Johannes. Als tijd waarin het geschreven is, wordt genoemd de periode waarin Petros II patriarch van Alexandrië was (373-380) en vooral het tijdvak 375-378. De echtheid van het Verhaal werd door bepaalde onderzoekers in twijfel getrokken, maar tegenwoordig worden de historische waarde en de echtheid van dit werk algemeen erkend.

2) Verschillende verhalen over de heilige Vaders van de Sinai

Samensteller van de Verhalen is de monnik Anastasios de Sinaiet³. Er zijn geen nauwkeurige gegevens over hem bekend.

3) Verhaal over de doodslag van de monniken op de berg Sinaï en over de gevangenneming van Theodoulos, zijn zoon

Als schrijver van het Verhaal wordt genoemd de kluisenaar Nilos, niet te verwarren met Nilos van Ankyra (eind 4e eeuw tot 444). Er heerste gedurende een bepaalde tijd verwarring over deze beide personen en Nilos van Ankyra werd toen als schrijver van het Verhaal beschouwd, met als gevolg dat de echtheid ervan in twijfel werd getrokken.

Volgens het Verhaal was Nilos getrouwd en vader van twee kinderen. Uit verlangen naar het kluisenaarsleven liet hij zijn vrouw met een van de kinderen achter, en werd hij met zijn zoon Theodoulos monnik op de berg Sinaï. Bij een bestorming door de Saracenen werd Theodoulos gevangen genomen, terwijl Nilos, na gevlucht te zijn, de barbaren achterna ging met het doel zijn zoon te bevrijden. Toen hij daarin geslaagd was, keerden zij naar de Sinaï terug en vervolgden hun asketische leven. Het Verhaal van Nilos werd geschreven in de periode 614-633.

Behalve in de reeds genoemde verzamelingen komen er ook verhalen over de vaders van de Sinaï voor in handgeschreven codices en geïsoleerde uitgaven zoals Evergetinos. Aanvullende gegevens bevinden zich verder in de reisbeschrijving van Etheria en die van Antoninos Plakentias, in verschillende inscripties in het Sinaï-klooster en de omgeving ervan, en in verschillende andere werken. De Christenen en vooral de monniken van de vroegchristelijke periode beleefden heel sterk de eschatologische ervaring van het zwerven en het vreemdelingschap in deze wereld. Zij voelden dat zij 'vreemdelingen' waren, 'bijwoners' en 'tijdelijke inwoners'⁴.

De weigering van de Kerk om zich te vereenzelvigen met de haar omgevende werkelijkheid en het diepe geloof dat de orde die door de zonde verstoord was, weer hersteld zou worden, versterkten in de strijdende leden nog meer het gevoel dat zij bijwoners en tijdelijke inwoners waren. Deze beleving van vreemdelingschap en zwerverschap gaf de strijdende gelovige de kracht te weigeren zich te beperken tot en zich te vereenzelvigen met het aardse land en de aardse tijd.

Het primitieve Christendom sprak niet alleen over het Paradijs, waar in het begin de mens leefde in gemeenschap met God, maar geloofde dat de mens op mystieke wijze een voorproefje kon krijgen van deze gemeenschap, gedurende zijn aardse leven. We vinden deze leer in 2 Kor. 12, 2, waar het weggerukt worden van Paulos naar de derde hemel wordt beschreven.

De volledige ervaring hiervan kan echter niet in het aardse leven worden beleefd, slechts in het Koninkrijk van God. Daarom is de gelovige ongeduldig en bedroefd, iedere keer als hij nadenkt over de geborgenheid bij God en het huidige met het toekomstige vergelijkt.

Het was daarom te verwachten dat de vroegchristelijke ervaring van tijdelijke inwoner zijn, van invloed was op de neiging om weg te trekken en in de woestijn in askese te gaan leven, om rond te reizen en missie te bedrijven. Zo zag men vooral in de vroegchristelijke tijd dat monniken zich verplaatsten en rondtrokken, hetgeen ook ingegeven werd door het verlangen om de grote leraren van het leven in Christus te ontmoeten en leerling bij hen te zijn. Deze traditie, die voornamelijk tot de val van Constantinopel gehandhaafd bleef⁵, werd nog versterkt door andere oorzaken, zoals bijvoorbeeld barbaarse invallen, politieke en kerkelijke toestanden, rampen of de achteruitgang van monastieke centra, enz.

Om deze redenen werd het nuttig en noodzakelijk geacht in het Vadersboek van de Sinai niet alleen die vaders op te nemen die hun hele leven op de berg Sinai hebben doorgebracht, maar ook degenen die een bepaalde periode op deze plaats, waar God gewandeld heeft, in askese hebben geleefd.

Het aantal Sinai-vaders waarvan in de betreffende hoofdstukken wordt verhaald, kan nog toenemen met de localisering van tot heden toe onbekende codices. Natuurlijk geeft deze uitgave maar een klein voorbeeld van de rijkdom aan asketen en martelaren van de Sinai-woestijn, want hoewel de meesten van hen voor ons onbekend blijven, zijn zij gekend en "opgeschreven in de hemelen". Behalve de bij name bekende vaders eert de Kerk ook de anonieme woestijnvaders. In het Vadersboek van de Sinai zijn 31 hoofdstukken opgenomen die betrekking hebben op anonieme vaders van de Sinai.

De onderstaande hoofdstukken worden gepresenteerd in alfabetische volgorde van de namen, terwijl de hoofdstukken die betrekking hebben op anonieme Sinai-vaders, gerangschikt zijn op basis van de eerste letter van het hoofdstuk in de Griekse tekst. Deze methode is de meest gebruikelijke bij geestelijke bloemlezingen die niet vergezeld gaan van voldoende historische informatie. Overigens kan een chronologische volgorde van de hoofdstukken geen speciale betekenis hebben, gezien het duidelijk geestelijke doel ervan: het geven van voorbeelden voor hen die eveneens op de weg naar het Koninkrijk der hemelen willen gaan.

Om deze reden werd een kritische uitgave van de teksten, die veel tijd en moeite zou hebben gevegd, niet noodzakelijk geacht. Vooral bij geestelijke werken zoals het Vadersboek van de Sinai geldt bij uitstek de mening van de heiligen Basilius de Grote en Gregorius de Theoloog dat de daden belangrijker zijn dan de woorden!

INLEIDING bij de Nederlandse vertaling

De Griekse tekst van dit werk is uitgegeven in twee versies: iedere keer op naast elkaar gelegen pagina's links de 'oorspronkelijke' tekst, rechts de Nieuwgriekse vertaling. Bij vergelijking van de beide versies bleek dat bij het Nieuwgrieks (het werk van verschillende vertalers) vaak gekozen was voor een begripsvertaling in plaats van een letterlijke omzetting in de hedendaagse spreektaal.

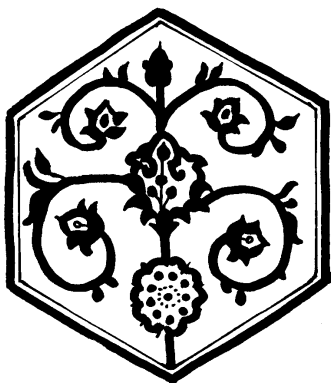
Bij de Nederlandse vertaling is uitgegaan van de Nieuwgriekse versie, maar waar deze zeer ver afweek van de 'oorspronkelijke' tekst, is naar een vertaling gezocht die aan de oorspronkelijke versie zoveel mogelijk recht deed. Soms ook is gekozen voor een vermelding van de betreffende afwijking in een voetnoot.

De in de Griekse tekst voorkomende voetnoten zijn alleen overgenomen voor zover ze ook gelden voor de Nederlandse vertaling, zoals bijvoorbeeld die met betrekking tot geografische gegevens.

Achterin is een index opgenomen van de namen van de Vaders die in dit boek aan het woord komen, ditmaal gerangschikt volgens het Nederlandse alfabet.

Moge de (wellicht voor sommigen hernieuwde) kennismaking met de Sinai-vaders de lezers inspireren op hun eigen weg naar het Koninkrijk Gods.

Mogen zij ons door hun gebeden bijstaan!

ABRAAMIOS

Zij bereikten de Heilige Berg⁶ en klommen omhoog tot waar God verschenen was⁷, en nadat ze daar vijf dagen en vijf nachten waren blijven bidden, hoorden ze een stem die zei: «God heeft uw gebed gehoord en uw moeite welwillend aanvaard.» Ze bleven verscheidene dagen op de heilige plaats en bezochten de monniken die hier en daar woonden. Daarna zei Paulos tegen Johannes: «Laten we terugkeren, mijn broeder, naar de gezegende stad⁸; ik zeg je dat zeven van de broeders die in de grot zijn gebleven naar de Heer zijn gegaan. Ik zag in een visioen twaalf jonge scheuten die in die grot waren geplant, en daarna kwamen er twee mannen gekleed in witte klederen, die daar zeven van afsneden en deze plantten in het Paradijs van God.» Toen antwoordde Johannes: «Ja, mijn broeder, laten we inderdaad maar gaan. Ik denk dat jij je je dienst herinnert, en dat je daarom haast hebt.»

2. Terwijl ze voortliepen, bereikten ze 's avonds een berg, op de top waarvan een hoge boom stond, en daarin bevond zich een mens; toen ze hem zagen riepen ze: «Zegen, Vader!» Omdat hij niet antwoordde, zei de gelukzalige Paulos: «In de Naam van Christus, Die de rechtvaardigen liefhebben, antwoord ons dan als je een mens bent, en als je een duivel bent, vlucht dan voor ons weg 'als stof voor de wind'⁹». Toen degene die in de boom was de Naam van Christus hoorde, verheugde hij zich zeer en hij zei: «Welkom, dienaren van Christus, weest niet bang, ik ben ook een mens, een leerling van Christus». Toen zei de gelukzalige Johannes: «Waarom leidt u een dergelijk leven en woont u in de top van een boom? Hoelang bevindt u zich al op deze plaats?»

3. En hij die in de boom was antwoordde: «Geloof me, broeders, ik ben al 35 jaar op deze plaats en niemand heeft ooit iets over me geweten behalve twee mannen die me van tijd tot tijd water en brood komen brengen. Net als jullie kwam ook ik hier eens langs;

ik kwam op deze plaats en vond hier een oudvader, een belangrijke kluizenaar die Abraämios heette, en die in de top van deze boom verbleef. Toen hij me zag, verzocht hij me om drie dagen bij hem te blijven en hij vertelde me over de strijd die hij hier met de onreine geesten had moeten voeren en over de genadengaven die God hem daarna verleende. Na drie dagen gaf hij zijn geest terug aan God. Ik haalde hem naar beneden, en verzorgde en begroef hem hier. Omdat ik zijn levenswijze bewonderde en omdat ik ernaar verlangde hem na te volgen, klom ik omhoog en bleef op deze plaats staan, in de verwachting van Gods genade. Nu verzoek ik ook jullie, broeders, om uit liefde voor God drie dagen bij me te blijven opdat jullie Zijn wonderbare werken zult aanschouwen. Want God, Die mij naar de heilige Abraämios heeft gezonden, heeft nu jullie naar mij gestuurd». Drie dagen later gaf ook hij zijn geest terug aan de Heer.

4. Toen hij gestorven was, klommen ze in de top van de boom en vonden hem gekleed in een haren kleed en met een haren kap. Ze vonden ook een mand met daarin een weinig brood, geweekte linzen en, hangend, een kom van schelp, gevuld met water. Terwijl ze het lichaam van de heilige naar beneden haalden om het te begraven, kwam er een menigte Christenen aan met brandende lampen in hun handen en welriekende wierook; nadat deze waren blijven staan, vroegen ze: «Waar is de atleet van Christus? Want we zagen een visioen waarin ons werd opgedragen eer te komen bewijzen aan de atleet van Christus». Toen zij die met Paulos waren dit hoorden, begrepen ze dat het visioen betrekking had op de heilige die gestorven was. Dus kleedden ze de heilige uit, zalfden hem en deden hem zijn kleed en kap weer aan, en plaatsden hem op een draagbaar, waar ze ook de beenderen op legden van de heilige Abraämios, die vóór hem in de Heer ontslapen was. Deze gaven ze over aan de geestelijken die met de menigte Christenen gekomen waren, en ze vervolgden vreedzaam hun weg nadat ze als zegen de mand en de waterkom hadden meegenomen. Vele genezingen zijn geschied door het water dat zich in de kom bevond, mede door de gebeden van de dienaar van Christus.

AMMOEN

AEN ZEGT VAN ABBA¹⁰ AMMOEN¹¹ dat hij twee maanden gewoond heeft in een bak waarin men gerst afmeet. Op een keer bezocht abba Pimen hem en hij zei tegen hem: «Als ik naar de cel van mijn buurman ga of als hij mij voor het een of ander opzoekt, dan vermijden wij het met elkaar te praten, opdat tussen ons geen ongepast woord opkomt». De oudvader antwoordde hem: «Daar doe je goed aan, want de jeugd heeft een begrenzing nodig». Abba Ammoen zei tegen hem: «Wat deden de oudvaders dan in zo'n geval?» En hij antwoordde hem: «Omdat de oudvaders voortgang hadden gemaakt in het geestelijk leven, hadden zij niets anders in zich en niets ongepast in hun mond om over te moeten zwijgen». Hij zei: «Als de behoefte zich dan voordoet dat ik met mijn buurman spreek, want dunkt u dan: moet ik spreken met de woorden van de Schrift of met de woorden van de oudvaders?» En de oudvader antwoordde hem: «Als je je niet kunt inhouden en toch moet spreken, dan is het beter dat je de woorden van de oudvaders gebruikt en niet de woorden van de Schrift, want daarin ligt een groot gevaar».

ANASTASIOS

1.

ABBA ANASTASIOS, DE HEGOEMEN, zag abba Johannes¹² samen met zijn oudvader abba Martyrios¹³ afdalen van de heilige Bergtop¹⁴. Hij riep dus abba Martyrios en die jonge monnik en zei tegen diens oudvader: «Zeg me, abba Martyrios, waar is die jongeling vandaan? Wie heeft hem de monnikswijding gegeven?» Toen antwoordde abba Martyrios hem: «Hij is uw dienaar, vader, en tegelijk mijn leerling. Ik heb hem

monnik gewijd». En hij antwoordde: «Zo, zo, abba Martyrios, wie zou zeggen dat je een toekomstige hegoemen van de berg Sinai monnik hebt gewijd!» En waarlijk, waardig en recht hebben de vaders geprofeteerd over onze in vele opzichten heilige vader Johannes; want hij was zó met elke deugd gesierd, en hij was zó stralend, dat de vaders van die plaats hem een tweede Mozes noemden.

2.

1.De gelukzalige Anastasios van Raithoe¹⁵ toonde zich niet alleen volmaakt in de beoefening der deugden, maar ook in de exacte formulering van de dogma's van de katholieke kerk¹⁶. Zo leidde hij vele ketters die afgedwaald waren, met de kracht van zijn woord als verdwaalde schapen¹⁷ weer terug naar de kudde van Christus. Op een keer bijvoorbeeld, toen twee ketters in een gesprek met hem disputeerden over het Orthodoxe geloof, zwoer hij het volgende: «Als ik diep in mijn geweten voel dat uw meningen juist zijn, dan zal ik ondanks onze verschillende opvattingen samen met u de heilige Communie ontvangen». Hij zorgde dat ook zij diezelfde eed aflegden. Toen zij daarop begonnen te disputeren, zegenvierde natuurlijk de waarheid, en zo bleek wat licht was, licht te zijn, en wat duister was, duister.

2.Toen nu de ketters, in overeenstemming met het getuigenis van hun geweten, toegaven dat de oudvader juist had gesproken, vroeg deze hen hun gelofte gestand te doen. Toen ging de ene onmiddellijk communiceren, maar de ander stelde het aldoor uit met de volgende rechtvaardiging: «Ik twijfel er niet aan of wat u zegt juist is, maar mijn verwanten zijn er ook nog; ik kan het dus niet doen». En vlammend van goddelijke ijver antwoordde de gelukzalige hem: «'Bemint u dan de eer van mensen meer dan de eer van God?'¹⁸. Hierom, gezegend zij de Heer, zult u noch in deze wereld, noch in de andere, ooit nog communiceren». En de volgende dag stierf de ongelukkige. God strafte hem zoals de oudvader had beslist¹⁹.

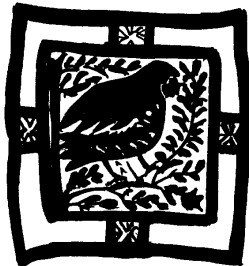
3.

1. Bij een andere gelegenheid waarbij de oudvader, in een gesprek met een andersgelovige over dezelfde onderwerpen, het dogma onderwees - waarlijk, alle mensen verlangen er vurig naar zo mogelijk gered te worden²⁰ - wilde degene met wie hij sprak niet communiceren, hoewel zij dat hadden afgesproken. Toen zei hij tegen hem: «Omdat u niet overtuigd wilt worden, moet u het voelen in het enige kind dat u hebt; u hebt uw eed verbroken». En zijn woord werd werkelijkheid: binnen enkele dagen stierf zijn zoon.

2. Toen werd de man zeer bevreesd en hij ging zich aan de voeten van de heilige neerwerpen, vol berouw over zijn eedbreuk. Hij smeekte hem bovendien dat God hem waardig zou achten deelgenoot te worden van het ware geloof en van het monniksgewaad. En de oudvader stuurde hem weg om de goede strijd te strijden met de vaders van Raithoe.

4.

Op een keer heerste er in het gebied van Palestina een verschrikkelijke droogte²¹. Toen smeekten de bewoners de oudvader, en deze bad, waarop er een overvloedige regen viel. En dat is volstrekt niet ongeloofwaardig, want "de Heer vervult het verlangen van hen die Hem vrezen en Hij verhoort hun smeking"²².

ANDREAS

1.

ABBA ANDREAS VAN MESSINA vertelde ons: «Toen ik jong was, gingen mijn oudvader en ik uit Raïthoe weg naar Palestina, en we woonden dicht bij een andere oudvader. Deze oudvader nu, die ons gastvrijheid bewees, had een munt. Op een zeker ogenblik vergat hij waar hij hem had neergelegd, en hij dacht dat ik, die jong was, hem had gestolen. De oudvader zei dan ook tegen de vaders uit de buurt: 'Broeder Andreas heeft de munt weggenomen.' Mijn oudvader hoorde dat en vroeg me: 'Zeg, Andreas, heb jij de munt van de oudvader weggenomen?' Ik antwoordde: 'Heb medelijden met me, oudvader, ik heb niets weggenomen.'

2. Ik had een mantel en ik verkocht die voor een munt. Toen nam ik de munt, ging naar de oudvader, maakte een metanie voor hem en zei tegen hem: 'Vergeef me, vader, want Satan heeft me bedrogen en ik heb uw munt weggenomen.' Er bevond zich daar ook een leek en de oudvader zei tegen me: 'Ga, mijn kind, ik heb niets verloren.' Toen maakte ik weer een metanie en zei: 'Om Gods wil, neem de munt, hier is hij, en bid, want Satan heeft me ertoe aangezet te stelen en u verdriet te doen.' De oudvader zei: 'Mijn kind, ik heb niets verloren.'

3. Toen hij me niet kon overtuigen, zei de wereldling tegen me: 'Waarlijk, broeder, gisteren kwam ik hier en vond de oudvader aan het wenen, en hij maakte metanieën en was heel bedroefd. Toen ik de oudvader zo verdrietig zag, zei ik tegen hem: "Doe me een genoege en zeg me wat u overkomen is." De oudvader zei tegen me: "Ik heb mijn broeder belasterd wegens de munt; en kijk, ik heb hem gevonden waar ik hem gelegd had."